

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев1 16/2024
18.06.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић, Владиславе Милићевић, Марине Милановић и Весне Мاستиловић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., СО ..., чији је пуномоћник Александар Веселиновић, адвокат из ..., против туженог НИС АД Нови Сад, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 641/19 од 17.04.2019. године, у седници већа одржаној 18.06.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 641/19 од 17.04.2019. године, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧУЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 641/19 од 17.04.2019. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1115/2018 од 09.10.2018. године, тако што се **УСВАЈА** тужбени захтев и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени да тужиоцу на име мање исплаћене зараде у 2011. години исплати:

за април 1.342,38 динара са законском затезном каматом од 10.05.2011. године до исплате;

за мај 6.699,16 динара са законском затезном каматом од 10.06.2011. године до исплате;

за јун 6.517,46 динара са законском затезном каматом од 10.07.2011. године до исплате;

за јул 6.517,47 динара са законском затезном каматом од 10.08.2011. године до исплате;

за август 6.517,46 динар са законском затезном каматом од 10.09.2011. године до исплате;

за септембар 4.017,80 динара са законском затезном каматом од 10.10.2011. године до исплате;

за октобар 10.046,95 динара са законском затезном каматом од 10.11.2011. године до исплате;

за новембар 2.075,64 динара са законском затезном каматом од 10.12.2011. године до исплате;

као и на име мање исплаћене зараде у 2012. години:

за јануар 4.463,11 динара са законском затезном каматом од 10.02.2012. године до исплате;

за април 10.168,44 динара са законском затезном каматом од 10.05.2012. године до исплате;

за мај 9.123,00 динара са законском затезном каматом од 10.06.2012. године до исплате и одбија се захтев туженог за накнаду трошкова поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу накнади трошкове целог поступка од 158.277,77 динара, од чега 100.680,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате, у року од осам дана.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 1115/2018 од 09.10.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужени да му за период од априла 2011. године закључно са мајем 2012. године, на име мање исплаћене зараде исплати појединачно опредељене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка у износу од 1.790,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 641/19 од 17.04.2019. године одбијена је жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи, као изузетно дозвољеној, применом члана 404. Закона о парничном поступку.

Пресудом Врховног касационог суда Рев2 2245/2019 од 28.05.2020. године, ставом првим изреке, прихваћено је одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 641/19 од 17.04.2019. године, као изузетно дозвољеној. Ставом другим изреке, преиначене су пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 641/19 од 17.04.2019. године и пресуда Основног суда у Новом Саду П1 1115/2018 од 09.10.2018. године, тако што је усвојен тужбени захтев којим је тражено да обавезе тужени да тужиоцу на име мање исплаћене зараде за период од априла 2011. године закључно са мајем 2012. године, исплати појединачно опредељене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове целог поступка у износу од 134.560,00 динара.

Одлуком Уставног суда Уж 10683/2020 од 04.04.2024. године, ставом првим изреке, усвојена је уставна жалба Привредног друштва НИС АД Нови Сад и утврђено да је пресудом Врховног касационог суда Рев2 2245/19 од 28.05.2020 године, повређено право подносиоца уставне жалбе на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије. Ставом другим изреке, поништена је пресуда Врховног касационог суда Рев2 2245/19 од 28.05.2020. године и одређено да исти суд донесе нову одлуку о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 641/19 од 17.04.2019. године.

У поступку поновног одлучивања о ревизији тужиоца, Врховни суд је утврдио да су испуњени законски услови за одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној, у смислу члана 404. став 1. важећег Закона о парничном поступку – ЗПП, због потребе уједначавања судске праксе, па је одлучено као у ставу првом изреке.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог до 13.06.2012. године када му је радни однос престао по закљученом Споразуму о престанку радног односа. Споразумом је предвиђено да ће се тужиоцу исплатити накнада од 2.526.789,00 динара бруто, умањена за порез и доприносе за обавезно социјално осигурање на терет запосленог. Влада Републике Србије, тужени, репрезентативни синдикати код туженог и реперезентативни синдикати на нивоу Републике Србије су 17.06.2008. године, закључили Социјални програм за „НИС“ АД. Чланом 9. овог Програма, тужени се обавезао да одмах након преузимања „НИС“ АД изврши једнократно и трајно повећање зараде запослених у висини од 15% у односу на месец који је претходио преузимању, уз обавезу да тако утврђене зараде убудуће усклађује са индексом трошкова живота, уз реалан раст у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа у периоду важења Социјалног програма (17.06.2008. до 31.12.2012. године). Чланом 10. тужени се обавезао да се реална вредност зарада запослених, утврђених чланом 9. не смањује. Преузимање „НИС“ извршено је 11.02.2009. године. Тужени је свим запосленима, осим менаџера I и II групе, исплатио једнократни додатак на зараду од 15% за април 2009. године, на основу одлуке од 30.04.2009. године, којом је предвиђена наведена исплата утврђена чланом 42. Колективног уговора туженог. У даљем периоду, тужени је запосленима усклађивао зараду са индексом трошкова живота и реалним растом у складу са резултатима пословања и растом бруто друштвеног производа.

Тужилац у овој парници потражује разлику између зараде која му је исплаћивана у спорном периоду и зараде увећане за 15% према члану 9. Социјалног програма од 17.06.2008. године, чија висина је утврђена налазом и мишљењем вештака.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили као неоснован тужбени захтев, сматрајући да социјални програм нема значај општег акта који се непосредно примењује, будући да не уређује права, обавезе и одговорности запослених, већ представља акт пословне политике којим се утврђује систем мера и активности на обезбеђењу права запослених за чијим је радом престала потреба.

По оцени Врховног суда, ревизијом се основано указује да је у нижестепеним пресудама погрешно примењено материјално право.

Социјални програм за „НИС“ АД Нови Сад је закључен на основу Споразума између Владе РС и Владе Руске Федерације о сарадњи у области нафтне и гасне привреде, Протокола о основним условима куповине од стране ОАО Гаспром Њефт акција Компаније нафтне индустрије Србија АД Нови Сад, који чине 51% оснивачког

капитала, као и Колективног уговора за НИС АД Нови Сад. Потписници акта су у име Владе Републике Србије - Министарство енергетике РС; у име Друштва за истраживање, производњу, прераду, дистрибуцију и промет нафте и нафтних деривата, истраживања и производње природног гаса „Нафтна индустрија Србије“ АД Нови Сад – председник Управног одбора и генерални директор; репрезентативни синдикати код послодавца и то: Јединствена синдикална организација НИС АД Нови Сад; Јединствена синдикална организација НИС – Нафтагас Нови Сад; репрезентативни синдикати на нивоу РС и гране; Самостални синдикат радника енергетике и петрохемије Србије и Синдикат хемије, неметала, енергетике и рударства – УГС независност.

Социјалним програмом и наведеним актима су уређена права, обавезе и одговорности запослених и послодавца. Ове акте су потписали сви овлашћени представници учесника у њиховом доношењу. На тај начин конституисана је и обавеза послодавца прописана чланом 9. Социјалног програма, која има непосредно правно дејство према свим запосленима. С тога и предметни Социјални програм, у конкретном случају, сагласно обавезама и правима која се њиме конституишу има правну природу уговора у корист трећих лица. Из тог разлога тужилац, као запослено лице код туженог – послодавца, има непосредно право да захтева испуњење послодавчеве обавезе која је конституисана у корист свих запослених по основу предметног социјалног програма, јер је такво право тужиоца утемељено у члану 149. став 1. Закона о облигационим односима.

Правни став Врховног суда се потврђује и радњама туженог предузетим у циљу испуњења његове обавезе устављене чланом 9. Социјалног програма. Том одредбом је прописано повећање зараде запослених једнократно и трајно. У складу са таквом обавезом тужени је делимично и поступио, јер је за први месец по потписивању социјалног програма наведену обавезу у целости испунио, али не и за преостали период до истека важења Социјалног програма.

Врховни суд је, поступајући у складу са одлуком Уставног суда, прихватио становиште да социјални програм нема карактер општег акта, али је истовремено оценио да социјални програм има правну природу уговора у корист трећег лица. Из тог разлога тужилац је овлашћен да по основу закљученог социјалног програма непосредно захтева и оствари сва права која су му њиме призната. У том контексту цењена је и чињеница да је тужени као уговорна страна неспорно прихватио обавезу из социјалног програма. То се потврђује његовим понашањем исказаним у делимичном испуњењу обавезе која му је по том основу конституисана. Зато нема сумње да је тужени свестан преузете обавезе по социјалном програму предузео и непосредну радњу извршења права установљеног у корист свих запослених тако што је извршио исплату уговореног износа зараде свим запосленима за период од једног месеца у односу на почетак примене социјалног програма. Из тог разлога основан је захтев тужиоца за исплату неизмирене разлике у плати за преостали део важења Социјалног програма (април 2011. године закључно са мајем 2012. године).

С обзриом на наведено, тужилац има право на исплату законске затезне камате на досуђене месечне износе од њихове доспелости до коначне исплате, у смислу члана 277. став 1. Закона о облигационим односима.

Тужилац је успео у поступку по ревизији, па му на основу члана 153. и 154. ЗПП, према опредељеном захтеву, припадају трошкови целог поступка и то: на име састава тужбе од стране пуномоћника адвоката 6.000,00 динара, на име састава два образложена поднеска по 6.000,00 динара (12.000,00 динара), за заступање на шест одржаних рочишта по 7.500,00 динара (45.000,00 динара) и три неодржана рочишта 4.500,00 динара (13.500,00 динара) , за трошкове вештачења од 16.000,00 динара, на име састава жалбе 12.000,00 динара и састава ревизије 18.000,00 динара према важећој Адвокатској тарифи важећој у време предузимања ових парничних радњи, на име таксе на тужбу 3.580,00 динара, такса на првостепену пресуду и на жалбу по 4.600,00 динара (9.200,00 динара), на име таксе на ревизију 9.199, 11 динара, и на одлуку по ревизији 13.798,66 динара, све према Закону о судским таксама („Службени гласник РС“ бр. 28/94, 53/95...106/15). Тужиоцу припада и тражена законска затезна камата на досуђени износ трошкова првостепеног поступка од дана извршности до исплате, применом члана 163. ЗПП и члана 277. став 1 и 342. Закона о облигационим односима у вези члана 43. Закона о извршењу и обезбеђењу.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у изреци, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић